

Brüsszel, 2022. október 24.
(OR. en)

13994/22

CLIMA 540
ENV 1062
ONU 126
DEVGEN 195
ECOFIN 1088
ENER 535
FORETS 105
MAR 196
AVIATION 262

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2022. október 24.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 13735/1/22 REV 1

Tárgy: Az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC)
Feleinek 27. konferenciája (COP 27) – előkészítés
(Sarm-es-Sejk, Egyiptom, 2022. november 6–18.)
– A Tanács következtetései

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti témáról szóló tanácsi következtetéseket, amelyet a Tanács a 2022. október 24-i, 3903. ülésén jóváhagyott.

**Az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) Feleinek 27.
konferenciája (COP 27) – előkészítés
(Sarm-es-Sejk, 2022. november 6–18.)**

– A Tanács következtetései –

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

AZ ÉGHAJLAT-POLITIKAI FELLÉPÉS SÜRGŐSSÉGE

1. **MÉLY AGGODALMÁNAK AD HANGOT** amiatt, hogy a szélsőséges időjárási események – így például a hőhullámok, az erdőtüzek és az áradások – világszerte egyre súlyosabbá és gyakoribbá válnak, valamint **HANGSÚLYOZZA**, hogy rendkívül sürgősen meg kell erősíteni az éghajlati veszélyhelyzet kezelésére irányuló globális reagálást, mivel az éghajlati veszélyhelyzet olyan közvetlen és egzisztenciális fenyegetést jelent az emberiségre, az ökoszisztémákra és a biológiai sokféleségre, amely egyetlen országot és térséget sem kímél. **RÁMUTAT** azokra az esélyekre, amelyeket egy ambiciózus éghajlat-politikai fellépés teremt úgy bolygónk és a világ gazdaság, mint – a jobb életszínvonal, az egészség, a tisztességes munkahelyek, a fenntartható élelmiszerrendszerek és a megfizethető energiaárak formájában – az emberek számára. **KIEMELI**, hogy fontos biztosítani az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, fenntartható gazdaságok és társadalmak felé való igazságos átmenetet, amelyben senkit nem hagyunk hátra;
2. a lehető leghatározottabban **ELÍTÉLI** az Oroszországi Föderáció Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúját, amely súlyosan sérti a nemzetközi jogot, és amely nemcsak rengeteg emberéletet követel és káros egészségügyi hatásokat idéz elő, többek között a polgári lakosság körében, hanem közvetlen természeti károkat és hosszú távú környezetkárosodást is okoz, veszélyt jelent a nukleáris biztonságra, valamint késlelteti az éghajlatváltozással kapcsolatos, égetően szükséges fellépést. **HANGSÚLYOZZA**, hogy ez a háború amellelt, hogy aláássa a globális biztonságot és stabilitást, súlyos másodlagos hatást gyakorol az energia- és élelmiszerbiztonságra, ezért a nemzetközi közösségnek haladéktalanul és határozottan foglalkoznia kell vele;

3. NAGYRA ÉRTÉKELI az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) által végzett munkát, és a mindhárom munkacsoport által a hatodik értékelő jelentéshez¹ nyújtott hozzájárulásokat. ÚJÓLAG KIEMELI az I. munkacsoportnak a hatodik értékelő jelentésben foglalt legfőbb megállapításait, melyek szerint az éghajlatváltozás várható mértéke a jövőbeli kibocsátásoktól függ, és a globális felmelegedés csak akkor korlátozható 1,5 °C-ra, ha haladéktalanul kezdetét veszi és az elkövetkező évtizedekben folytatódik az üvegházhatású gázok (ÜHG) globális kibocsátásának erőteljes és tartós csökkentése annak érdekében, hogy 2050-re vagy 2050 körülre megvalósuljon a nettó nulla globális ÜHG-kibocsátás. EMLÉKEZTET arra, hogy a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretek alapján haladéktalanul fokozni kell az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló globális törekvés szintjét annak érdekében, hogy 2030-ra 2019-hez képest felére csökkenjen a globális üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Aggodalommal ÁLLAPÍTJA MEG, hogy a Meteorológiai Világszervezetnek (WMO) a globális éghajlat 2021. évi helyzetéről szóló legfrissebb jelentésében szereplő megállapítások szerint a kulcsfontosságú éghajlati mutatók – így például a globális hőmérséklet, az üvegházhatású gázok koncentrációja és az óceánok hőtartása – továbbra is emelkedést mutatnak, a mérséklődés bármiféle jele nélkül;
4. EMLÉKEZTET a II. munkacsoportnak a hatodik értékelő jelentésben foglalt legfőbb megállapításaira, melyek szerint i. az éghajlatváltozás már most is széles körű hatást gyakorol világunkra, veszélybe sodorva életet és megélhetéseket, különösen a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévők esetében (az éghajlatváltozás már most is érinti a világ népességének több mint felét és a leginkább veszélyeztetett ökoszisztémákat); az alkalmazkodásra irányuló erőfeszítések csökkentették az éghajlatváltozással szembeni sérülékenységek némelyikét, de már elértünk bizonyos alkalmazkodási korlátokat, másokat pedig elkerülhetetlenül el fogunk érni a közeljövőben, valamint iii. az alkalmazkodásnak előre kell lépnie a jelenlegi fokozatos kiigazításoktól az olyan tervezett és rendszerszintű megközelítésekre, amelyek a nem éghajlati tényezőkkel együtt kezelik az éghajlatváltozással kapcsolatos többszörös kockázatokat;
5. KIEMELI a III. munkacsoportnak a hatodik értékelő jelentésben foglalt legfőbb megállapításait, amelyek rámutatnak arra, hogy minden ágazatban lehetőségünk van arra, hogy 2030-ra legalább a felére csökkentsük a globális széndioxid-kibocsátást. ALÁHÚZZA, hogy minden ország számára gazdasági és társadalmi lehetőségek és előnyök rejlenek az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó intézkedésekben. Az innovációba és a zöld munkahelyekbe való beruházás az új zöld gazdasági modellre való igazságos és méltányos átállás előfeltétele.

¹ <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

6. TUDATÁBAN VAN a civil társadalom, különösen a fiatalok által megfogalmazott azon határozott felhívásoknak, amelyek a generációk közötti méltányosságot szem előtt tartó, ambiciózusabb éghajlat-politikai fellépést sürgetnek, továbbá annak, hogy a polgárok szükségleteit figyelembe vevő, társadalmilag előnyös ökológiai átmenetet kell megvalósítani; ezzel összefüggésben ELISMERI, hogy az éghajlat-politikai fellépés tervezése és végrehajtása során fontos szerepet töltsön be a nyilvánosság részvétele és az aktív szerepvállalás, valamint az információkhoz való hozzáférés;

A FELLÉPÉS, AZ AMBÍCIÓSZINT ÉS A TÁMOGATÁS FOKOZÁSA

7. a COP 27-re készülve ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy az erős, szabályokon alapuló multilateralizmus keretében megvalósuló nemzetközi szerepvállalás meghatározó fontosságú ahhoz, hogy az éghajlatváltozás kezelése terén eredményeket érjünk el;
8. TUDATÁBAN VAN annak, hogy az éghajlatváltozás kezelésére irányuló intézkedések során a Feleknek tiszteletben kell tartaniuk, elő kell mozdítaniuk, és figyelembe kell venniük saját kötelezettségeiket az emberi jogok, az egészséghez való jog, a tiszta, egészséges és fenntartható környezethez való jog, az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozatban foglaltaknak megfelelően az őslakos népek, továbbá a helyi közösségek, a migránsok, a gyermekek, a fogyatékosokkal élők és a kiszolgáltatott helyzetben lévők jogai, valamint a nemek közötti egyenlőség, a nők társadalmi szerepének megerősítése és a generációk közötti méltányosság vonatkozásában. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy az EU továbbra is elkötelezett ezen értékek mellett;
9. RÁMUTAT ARRA, hogy a nemzetileg meghatározott hozzájárulások és azok aktualizált változatai – ideértve mind a COP 26 előtt, mind pedig a COP 26 után bejelentett hozzájárulásokat – együttesen nem elégségesek. EMLÉKEZTET: minden Fél felkérést kapott arra, hogy nemzetileg meghatározott hozzájárulásában szükség szerint vizsgálja felül és növelje a 2030-ra vonatkozó célértékeket annak érdekében, hogy azok igazodjanak a Párizsi Megállapodásban foglalt, 2022 végére elérendő hőmérsékleti célkitűzéshez. Ezért minden Felet FELSZÓLÍT arra, hogy terjesszenek elő ambiciózus célértékeket és szakpolitikákat, valamint SÜRGETI különösen a meghatározó gazdaságokat, hogy a COP 27 előtt időben vizsgálják felül és növeljék nemzetileg meghatározott hozzájárulásaikat, valamint nyújtsák be, illetve aktualizálják az alacsony ÜHG-kibocsátást támogató, hosszú távú fejlesztési stratégiáikat, amelyben ismertetik, miként kívánják 2050-re elérni a nettó nulla kibocsátást. Komoly aggodalommal NYOMATÉKOSÍTTJA, hogy a globális ambíciószintet jelentős mértékben növelni kell annak érdekében, hogy a Párizsi Megállapodással összhangban az 1,5 °C-os célkitűzés elérhető maradjon;

10. HANGSÚLYOZZA, hogy ebben a kritikus évtizedben az ambíció és a fellépés egyaránt elengedhetetlen a Párizsi Megállapodás hiteles végrehajtásához és a klímasemlegesség fenntartható módon történő megvalósításához, valamint arra ÖSZTÖNÖZ minden Felet, hogy NDC-jüket erőteljes és szilárd hazai szakpolitikai keretekkel és intézkedésekkel, többek között megfelelő nyomonkövetési, jelentéstételi és értékelési rendszerekkel támasszák alá; HANGSÚLYOZZA, hogy minden Félnek, különösen a nagy kibocsátóknak rövid és hosszú távon egyaránt ambiciózusabb célokat kell kitűzniük, valamint fokozniuk kell éghajlatpolitikai fellépésüket, többek között a nemzeti szintű szén-dioxid-árazás alkalmazása révén.
11. EMLÉKEZTET arra, hogy 2022 júniusában a Tanács megállapodott az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag² azon alapvető elemeire vonatkozó álláspontjáról, amelyek lehetővé teszik, hogy az Európai Unió teljesítse nemzetileg meghatározott hozzájárulását, továbbá hogy 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal csökkentse a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátását, legkésőbb 2050-re pedig elérje a klímasemlegességet, ezt követően pedig negatív kibocsátást érjen el. NYUGTÁZZA az éghajlatváltozási csomag elfogadására irányuló jogalkotási folyamatban eddig tett előrehaladást, valamint azt a célt, hogy 2022 végéig kiegyensúlyozott módon lezárják az ezen alapvető elemekről szóló tárgyalásokat. KÉSZEN ÁLL arra, hogy e tárgyalások lezárását követően a lehető leghamarabb, a glasgow-i éghajlati paktum 29. pontjával összhangban adott esetben aktualizálja az EU és tagállamai nemzetileg meghatározott hozzájárulását annak tükrözése érdekében, ahogyan az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomag alapvető elemeinek végső változata végrehajtja az Európai Tanács által 2020 decemberében elfogadott kiemelt uniós célt.
12. KIEMELI az EU arra irányuló kötelezettségvállalását és erőfeszítéseit, hogy – többek között a REPowerEU összefüggésében megvitattott intézkedéstípusok révén – előmozdítsa az energiahatékonyságot és a megújuló energia felhasználását, és ezzel csökkentse a fosszilis tüzelőanyagok fogyasztását és az Oroszországi Föderációból való behozataluktól való függőségét egyaránt annak érdekében, hogy megszüntesse az EU-nak az orosz gáztól való függőségét, és 2022 végére betiltsa az orosz olaj behozatalát, mindeközben elkerülve új bezártsági hatások előidézését a fosszilis tüzelőanyagok tekintetében, tovább gyorsítsa az EU-ban a zöld energiára való átállást, és támogassa az éghajlatvédelmi törekvések teljesítésére irányuló uniós erőfeszítéseket;

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0550>

13. EMLÉKEZTET ARRRA, hogy az uniós tagállamok – a szociális partnerekkel való megállapodásnak megfelelően – továbbra is elkötelezettek amellet, hogy egyrészt energetikai átalakulásuk felgyorsítása érdekében a fokozatos kivezetés és a fosszilis tüzelőanyagok nem hatékony támogatásának megszüntetése révén felhagynak a kibocsátáscsökkentés nélküli szénfelhasználással³, másrészt teljesítik a glasgow-i éghajlati paktumban foglaltakat oly módon, hogy az a munkavállalók és a közösségek javát szolgálja, harmadrészt pedig az ENSZ fenntartható fejlődési céljait, így többek között a 7. célt, amely arra irányul, hogy 2030-ra mindenki számára biztosított legyen a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés – továbbá mindezekre FELSZÓLÍTTJA az összes Felet is. TUDATÁBAN VAN annak, hogy az „Igazságos energetikai átmenet” partnerségek fontos eszközt jelentenek a Párizsi Megállapodás végrehajtásához azáltal, hogy összehangolt adományozói megközelítés révén elősegítik, hogy a kulcsfontosságú partnerországok fokozni tudják éghajlatvédelmi törekvéseiket, és haladni tudjanak az 1,5 °C-os csökkentéssel összeegyeztethető pályán. ÜDVÖZLI a G7-ek vezetőinek azon kötelezettségvállalását, hogy 2022 végéig megszüntetik a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás nélküli, fosszilis tüzelőanyagokat felhasználó nemzetközi energiaágazatnak juttatott új közvetlen állami támogatásokat, kivéve az egyes országok által egyértelműen meghatározott, a felmelegedés tekintetében megállapított 1,5 °C-os határértékkel és a Párizsi Megállapodás céljaival összeegyeztethető korlátozott körülmények esetén, valamint FELSZÓLÍT minden országot hasonló kötelezettségvállalások megtételére;
14. ÜDVÖZLI a természet helyreállításáról szóló uniós jogszabályjavaslatot, amely az ökoszisztémák jó ökológiai állapotának helyreállításával, illetve az ilyen állapotba hozatalukkal feltehetően hozzájárul az EU 2030-ra és 2050-re kitűzött éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzéseikhez, valamint úgy az éghajlatváltozás mérsékléséhez, mint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, különösen az uniós ökoszisztémák regenerálása révén;
15. ÜDVÖZLI TOVÁBBÁ a közös uniós agrárpolitika (KAP) reformját, amely a mezőgazdaság és az erdészet tekintetében megnyitja az utat egy olyan hosszú távú fenntartható megközelítés előtt, amely a globális és az uniós élelmiszezbiztonság megőrzésére, valamint arra irányul, hogy a KAP nagyobb mértékben járjon hozzá az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz. Ezt az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésével, a szénmegkötés fokozásával, a fenntartható energia előmozdításával, a természeti erőforrásokkal – így például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás ösztönzésével, a biológiai sokféleség védelmével és az ökoszisztéma-szolgáltatások helyreállításával kell megvalósítani. HANGSÚLYOZZA, hogy a nagy biodiverzitású egészséges talajok kulcsfontosságúak korunk globális kihívásainak leküzdéséhez, különösen az elegendő, tápláló és biztonságos élelmiszerek előállításához, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz és az éghajlatváltozás mérsékléséhez, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához;

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/hu/pdf>

16. EMLÉKEZTET az uniós klímadiplomáciáról szóló, 2022. február 21-i tanácsi következtetésekre⁴, és HANGSÚLYOZZA, hogy az éghajlatváltozás egzisztenciális fenyegetést jelent az emberiség számára, többek között az emberi jogok érvényesülése, a nemzetközi stabilitás és biztonság tekintetében, és ez a fenyegetés súlyos negatív hatásokkal jár a nemzetközi közösség egészére nézve. Ezzel összefüggésben ISMÉTELTEN RÁMUTAT ARRÁ, mennyire fontos, hogy az EU és tagállamai egy aktív európai klíma- és energiadiplomácia révén, illetve a többek között a glasgow-i konferencia alapján elindított különböző ágazati és regionális kezdeményezéseket és felhívásokat végrehajtva erőteljesen és összehangoltan lépjenek fel;
17. HANGSÚLYOZZA, hogy minden országnak fokoznia kell az alkalmazkodásra irányuló erőfeszítéseit, ugyanakkor sürgősen csökkentenie kell a kibocsátásokat, ami az egyetlen módja annak, hogy az alkalmazkodás szükségessége kezelhető határokon belül maradjon. MEGÁLLAPÍTJA, hogy egyre nagyobb szükség van az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodásra, és ÜDVÖZLI a tapasztalatok megosztására, valamint az arra kínálkozó lehetőséget, hogy tanuljunk partnereinktől az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia megerősítésére irányuló megközelítések tekintetében. TISZTÁBAN VAN azzal, hogy valamennyi Fél számára egyre sürgetőbb az alkalmazkodási képességek megerősítése, a reziliencia kiépítése és az éghajlatváltozással szembeni sérülékenység visszaszorítása. ELISMERI a legkevésbé fejlett országok és a fejlődő kis szigetállamok egyedi szükségleteit és sajátos körülményeit és azt, hogy ezek az országok és szigetállamok olyannyira kiszolgáltatottak az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak, hogy többüknek a puszta fennmaradása is veszélybe került. NYUGTÁZZA a prágai felhívás⁵ alkalmazkodási ajánlásait, amelyeket a 2022. szeptemberi, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens tájak kialakításáról szóló konferencián fogadtak el;
18. HANGSÚLYOZZA a holisztikus, inkluzív és hatékonyan végrehajtott nemzeti alkalmazkodási stratégiák és tervek központi szerepét, és KIEMELI, hogy fokozni kell a fejlődő országoknak nyújtott támogatást e stratégiák, tervek és vonatkozó közlemények kidolgozása és végrehajtása, valamint az alkalmazkodási intézkedések előrehaladásának nyomon követése és értékelése során;

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/hu/pdf>

⁵ [https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/\\$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf](https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf)

19. RÁMUTAT arra, hogy az alkalmazkodás nemzetközi dimenziója megjelenik az uniós alkalmazkodási stratégiában, amely hangsúlyozza az éghajlatváltozás hatásaira való nemzetközi szintű felkészültséghez, illetve az e hatásokkal szembeni nemzetközi szintű rezilienciához nyújtott uniós támogatást, amely megnyilvánul többek között a nemzetközi pénzügyi erőforrások növelésében, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens – többek között természet alapú megoldásokba történő – beruházások előmozdítására irányuló szakpolitikák és ösztönzők kidolgozásában és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó, újonnan létrehozott uniós misszióban, amely hasonló intézkedéseket ösztönözhet más országokban;
20. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy az EU és tagállamai támogatják a partnerországokat az éghajlatváltozás okozta kockázatok értékelését, kezelését és csökkentését célzó alkalmazkodóképességük javításában, például a nyomonkövetési, jelentéstételi és értékelési rendszerek tökéletesítése – ezen belül a hozzáférhető, interoperábilis és megbízható környezeti adatokkal kapcsolatos munka megerősítése –, valamint az adatvezérelt digitális megoldások, így többek között a riasztási rendszerek továbbfejlesztése révén, továbbá a szociális védelem, a biztosítás és más, az éghajlati kockázatok kezelését, így többek között a katasztrófakockázat-kezelést célzó pénzügyi mechanizmusok előmozdítása útján. E tevékenységek célja fokozni a kiszolgáltatott országok és közösségek képességét arra, hogy a veszteségek [...] és károk [...] kockázatának kezelésével és csökkentésével megerősítsék rezilienciájukat;
21. KIEMELI, hogy az éghajlatváltozás az általa jelentett veszélyek, a hatásainak való kitettség és a sebezhetőség révén olyan hatásokkal és kockázatokkal jár, amelyek valamennyi országban okozhatnak mind gazdasági, mind nem gazdasági veszteséget és kárt. NYOMATÉKOSÍTTJA, hogy az éghajlati kockázatok átfogó kezelése rendkívül fontos az országok, a sebezhető népességszociális csoportok és közösségek veszteségekkel és károkkal szembeni hosszú távú rezilienciájának a kiépítéséhez. ELISMERI, hogy további intézkedéseket kell hozni a sebezhető országok és népességszociális csoportok tekintetében, és fokozni kell a számukra nyújtott támogatást. HANGSÚLYOZZA a magán- és állami források szerepét az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival összefüggő veszteségek és károk elhárítására, minimálisra csökkentésére és kezelésére irányuló fokozott támogatás biztosításában;

22. ISMÉTELTEN KIJELENTI, hogy a Párizsi Megállapodás egészének végrehajtásához, valamint a klímasemleges, alkalmazkodóképes és reziliens globális gazdaságra és társadalomra való átálláshoz elengedhetetlen összhangba hozni a tőke mozgásokat az alacsony ÜHG-kibocsátások és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődés felé vezető pályával. RÁMUTAT ARRRA: azzal, hogy a COP 27 keretében külön napirendi pont foglalkozik a Párizsi Megállapodás 2. cikke (1) bekezdése c) pontjával, lehetőség nyílik a Felek, a magánszektor és más érdekelt felek számára, hogy megvitassák elképzeléseiket azzal a céllal, illetve megvalósításának mikéntjével kapcsolatban, miszerint a tőke mozgásokat összhangba kell hozni az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátások és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődés felé vezető pályával, lehetővé téve ezáltal az országok számára, hogy elérjék az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra vonatkozó céljaikat, valamint a fenntartható fejlődési célokat. KIEMELI, hogy a Párizsi Megállapodás elismeri, hogy a pénzügyi források mozgósítása globális erőfeszítést igényel, és FELSZÓLÍTJA az összes országot: fokozzák arra irányuló erőfeszítéseiket, hogy minden forrásból mozgósítsanak finanszírozást az éghajlat-politika támogatására, és valamennyi tőke mozgásban érvényesítsék az éghajlati szempontokat. Ezzel összefüggésben HANGSÚLYOZZA, hogy elő kell mozdítani az éghajlati, a biológiai sokféleségre vonatkozó és az egyéb környezetvédelmi célok közötti szinergiákra törekvő fenntartható finanszírozást és beruházásokat, továbbá ÚJÓLAG HANGSÚLYOZZA az átlátható jelentéstétel fontosságát, és RÁMUTAT ARRRA, hogy világszerte egyre több éghajlat-politikai kezdeményezés indul a pénzügyi és a magánszektor tőkéjének mozgósítása érdekében ott, ahol arra a Párizsi Megállapodás elveihez és céljaihoz igazodó intézkedések végrehajtásához a legnagyobb szükség van;
23. EMLÉKEZTET arra, hogy az EU és tagállamai járulnak hozzá a legnagyobb mértékben az éghajlatváltozás elleni küzdelem nemzetközi közfinanszírozásához, és 2013 óta több mint kétszeresére növelték a fejlődő országok támogatása érdekében az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozásához nyújtott hozzájárulásukat. MEGÚJÍTJA az EU és tagállamai által arra vonatkozóan tett határozott kötelezettségvállalást, hogy tovább fokozzák az éghajlatváltozás elleni küzdelem nemzetközi finanszírozását a fejlett országok által kitűzött azon cél megvalósításának érdekében, hogy a lehető leghamarabb és 2025-ig folyamatosan, a források széles körének bevonásával évente 100 milliárd USD összeget mozgósítsanak, és ARRRA SZÁMÍT, hogy ez a cél 2023-ban teljesülni fog. FELSZÓLÍTJA a többi adományozót, hogy fokozzák erőfeszítéseiket e tekintetben, összhangban a COP 26-nak az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozásának megvalósítására vonatkozó tervével is, és ÉRDEKLŐDÉSSEL VÁRJA a megvalósítási terv 10 kollektív cselekvési területén elért eredményekről szóló jelentésnek a COP 27 előtti közzétételét;

24. VÁRAKOZÁSSAL TEKINT az elé, hogy együttműködjön más Felekkel a glasgow-i éghajlati paktum azon felhívásának végrehajtása érdekében, hogy a 2019-es szinthez képest 2025-ig legalább kétszeresére növeljék az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó finanszírozást a fejlődő országok számára, hogy a megnövelt pénzügyi források nyújtása során egyensúlyt lehessen teremteni az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz való alkalmazkodás között;
25. HATÁROZOTTAN FELSZÓLÍTTJA a multilaterális fejlesztési bankokat, a fejlesztésfinanszírozási intézményeket és más nemzetközi pénzügyi intézményeket, hogy fokozzák erőfeszítéseiket, többek között ambiciózus alkalmazkodási finanszírozási célok kitűzésével, innovatív pénzügyi eszközök felhasználásával, a finanszírozáshoz való hozzáférés javításával és a magánszektor fokozott részvételének támogatásával. Ezzel összefüggésben ÜDVÖZLI azt a vezető szerepet, amelyet néhány multilaterális fejlesztési bank, köztük az elsők között az Európai Beruházási Bank, valamint az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank, illetve a Világbank-csoport tanúsít a COP 26 konferencián aláírt együttes természetvédelmi nyilatkozatban, valamint éghajlat-politikai stratégiáikban és terveikben. ISMÉTELTEN KIJELENTI, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelem magánfinanszírozása döntően fontos a klímasemleges és reziliens globális gazdaságra való átállás tekintetében, a közsférának pedig gondoskodnia kell a megfelelő pénzügyi ösztönzőkről, szakpolitikai jelzésekről és előfeltételekről. UTAL a klímafinanszírozásról szóló, a COP 27 előkészítéseként elfogadott tanácsi következtetésekre⁶;

EREDMÉNYEKRE TÖREKEDVE SARM-ES-SEJK-BEN

26. GRATULÁL és KÖSZÖNETET MOND az Egyesült Királyságnak a COP 26 megrendezéséért és a Glasgow-ban elért eredményekért, és ELISMERI, hogy a glasgow-i éghajlati paktum kiegyensúlyozott csomagot testesít meg, amely figyelemre méltó eredményeket hozott az éghajlatváltozás mérséklése, az ahhoz való alkalmazkodás és a végrehajtás eszközei terén. Emellett KÖSZÖNETET MOND a COP27 soron következő egyiptomi elnökségének és partnerének, a Kongói Demokratikus Köztársaságnak a COP 26 és a COP 27 közötti időszakban végzett fáradhatatlan munkájukért és elkötelezettségükért;

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2022/10/04/climate-finance-council-adopted-conclusions-ahead-of-cop27/>

27. ÜDVÖZLI a kisegítő testületek 2022. júniusi ülészakain végzett munkát, és VÁRAKOZÁSSAL TEKINT az elé, hogy Sarm-es-Sejkben olyan átfogó eredmények szülessenek, amelyek ambiciózus globális választ adnak az éghajlatváltozásra, és ezáltal i. a Párizsi Megállapodással összhangban és a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretek, így mindenekelőtt az IPCC legutóbbi jelentései fényében továbbra is elérhetővé teszik az 1,5 °C-os célt, valamint ii. biztosítják, hogy a hosszú távú reziliencia felé vezető úton haladjunk tovább. ARRA ÖSZTÖNZI a COP 27 soron következő elnökségét, hogy Sarm-es-Sejkben vigye tovább a glasgow-i kezdeményezéseket;
28. ÜDVÖZLI az éghajlatváltozás mérséklését célzó munkaprogram létrehozását, amelynek célja az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló törekvések és a végrehajtás késedelem nélküli fokozása ebben a kritikus évtizedben, és KÖTELEZETTSÉGET VÁLLAL ARRA, hogy konstruktívan együttműködik a Felekkel annak érdekében, hogy a tudományos alapokra és a glasgow-i éghajlati paktumra építve, a globális értékelést kiegészítve és a 1,5 °C-os célt elérhető közelségben tartva döntés szülessen a munkaprogram kialakításáról, hogy a Párizsi Megállapodás részes feleinek üléseként szolgáló 4. konferencia meg tudja vizsgálni és el tudja fogadni azt. Olyan munkaprogramot SZORGALMAZ, amely lehetővé teszi a Felek és a Felektől eltérő érdekelt felek számára, hogy megosszák egymással a levont tanulságokat, és amely azonosítja a szinergiákat, előmozdítja a szilárd belföldi szakpolitikákat, feltárja, hogy az ágazati politikák hogyan támaszthatják alá az éghajlat-politikai fellépést és ambíciót, valamint lehetővé teszi az országok számára, hogy előrelépést tegyenek kötelezettségvállalásaik végrehajtása és fokozása terén. HANGSÚLYOZZA, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó törekvésekről szóló, a Párizsi Megállapodás részes feleinek üléseként szolgáló 4. konferencián kezdődő éves magas szintű miniszteri kerekasztalnak merítenie kell az éghajlatváltozás mérséklését célzó munkaprogramból, illetve hozzá kell járulnia ahhoz, fokoznia kell az elszámoltathatóságot, elő kell mozdítania a tapasztalatok megosztását, ajánlásokat kell megfogalmaznia, valamint törekednie kell a globális ambícióra és végrehajtásra, összhangban az 1,5 °C-os cél elérésével;
29. HANGSÚLYOZZA, hogy az alkalmazkodásra vonatkozó globális cél felé tett egyértelmű előrelépés nagyon fontos, és ezért FOLYTATJA az alkalmazkodásra vonatkozó globális célhoz kapcsolódó kétéves Glasgow–Sarm-es-Sejk-munkaprogram támogatását, és konstruktívan részt vesz abban, hogy jobban megértsük, hogyan lehet fokozni az alkalmazkodóképességet, megerősíteni a rezilienciát és csökkenteni a kiszolgáltatottságot az emberek, a megélhetés és az ökoszisztémák védelme érdekében, valamint értékelni az e tekintetben elért eredményeket;

30. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy az EU továbbra is elkötelezett amellett, hogy az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival összefüggő veszteségek és károk elhárításával, minimalizálásával és kezelésével foglalkozó santiagoói hálózat a lehető leghamarabb – és a Glasgow-ban meghatározott folyamatnak megfelelően – teljes mértékben működőképessé váljon a globális szintű koordináció további javítása érdekében azzal a céllal, hogy katalizátorként működjön az érintett szervezetek, szervek, hálózatok és szakértők részéről megvalósuló keresletvezérelt technikai segítségnyújtáshoz a vonatkozó megközelítések végrehajtása tekintetében, különösen a sérülékeny helyzetű fejlődő országokban és közösségekben;
31. VÁRAKOZÁSSAL TEKINT a Felek, az érintett szervezetek és érdekelt felek közötti glasgow-i párbeszéd folytatása elé, melynek során a résztvevők az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival összefüggő veszteségek és károk elhárítását, minimalizálását és kezelését célzó tevékenységek finanszírozásával kapcsolatos intézkedéseket fogják megvitatni. ÚJÓLAG HANGSÚLYOZZA, hogy kész konstruktívan együttműködni a partnerországokkal szükségleteik mélyebb megértése érdekében, többek között egy olyan új napirendi pont révén, amellyel maradéktalanul kiaknázható a glasgow-i párbeszéd annak érdekében, hogy mielőbb megerősödjene a veszteségek és károk kockázatának elhárításához, minimalizálásához és kezeléséhez támogatást nyújtó meglévő intézmények, továbbá hogy konkrét megoldások szülessenek a legsérülékenyebb helyzetű országok előtt álló kihívásokra. Ezzel összefüggésben ÜDVÖZLI az ENSZ főtitkára által indított, a riasztási rendszerek egyetemessé tételére vonatkozó kezdeményezést, amelynek célja, hogy 5 éven belül a riasztási rendszerek lefedjék a Föld egészét, és ezzel védjék bolygónk minden lakóját, valamint a G7-ek vezetőinek azon kötelezettségvállalását, hogy az InsuResilience Globális Partnerségre és más kezdeményezésekre építve a szegény és sérülékeny helyzetű országokat és embereket szolgáló, az éghajlati kockázatokkal szembeni globális védőpajzs kialakításán munkálkodnak. VÁLLALJA ezen erőfeszítések támogatását, többek között a klíma- és katasztrófakockázatok kezelését célzó finanszírozás és biztosítás (CDRFI) növelésével, valamint a CDRFI globális architektúrájának szisztematikusabbá, koherensebbé és tartósabbá tételével;

32. ÚJÓLAG HANGSÚLYOZZA annak fontosságát, hogy átfogó, célorientált és előretekintő globális értékelés készüljön, amely alapul szolgálhat a Párizsi Megállapodásnak a célok tekintetében meghatározott ötéves ciklusához, valamint az éghajlatváltozás kollektív, a méltányosság szellemében és a rendelkezésre álló legjobb tudományos ismeretek fényében történő kezelését szolgáló intézkedések és támogatások ambíciósintjének növeléséhez. HANGSÚLYOZZA, hogy építeni kell a globális értékelés első technikai párbeszéde során folytatott megbeszélésekre és levont tanulságokra, valamint egyre nagyobb hangsúlyt kell helyezni a Felek fellépéseinek és a nekik nyújtott támogatásnak, valamint az éghajlat-politikai fellépés érdekében folytatott nemzetközi együttműködésnek a fokozását és megerősítését szolgáló lehetőségekre. KIEMELI, hogy a globális értékelés eredményé[...]nek hozzá kell járulnia ahhoz, illetve folyamatosan ösztönöznie kell azt, hogy mind kollektív, mind pedig egyéni szinten még ambiciózusabb éghajlat-politikai intézkedésekre kerüljön sor. Mindenekelőtt arra kell ösztönözniük valamennyi felet, hogy a Párizsi Megállapodás hosszú távú céljainak fényében idővel törekedjenek a gazdaság egészére kiterjedő mérséklési célok kitűzésére a nemzetileg meghatározott hozzájárulásaikban és 2050-re a klímasemlegesség elérésére az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátást támogató, hosszú távú fejlesztési stratégiáikban, valamint fokozzák az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a végrehajtási eszközökre irányuló intézkedéseket;
33. bár továbbra is a belföldi kibocsátáscsökkentésre és az elnyelés növelésére kell összpontosítani, ELISMERI, hogy a 6. cikk hozzájárulhat az arra irányuló ambíció fokozásához, hogy a globális felmelegedés 1,5 °C-ra való korlátozása megvalósuljon, valamint a magánszektor éghajlat-politikai fellépésbe való bevonásának, illetve pénzügyi és nem pénzügyi forrásoknak az éghajlat-politikai fellépés céljára történő mobilizálásának előmozdításához, miközben garantálja az ökológiai és szociális biztosítékokat, tiszteletben tartja az emberi jogokat és védelmet nyújt az éghajlati kockázatokkal szemben. HANGSÚLYOZZA, hogy nélkülözhetetlen előfeltétel annak biztosítása, hogy a 6. cikk alkalmazása hozzájáruljon a Párizsi Megállapodás hosszú távú céljaihoz, ösztönözze az ambíciósintet, a fenntartható fejlődést, és biztosítsa a környezeti integritást. KIEMELI annak fontosságát, hogy a 6. cikk szerinti mechanizmusokat szorosán összehangolják a fogadó Felek nemzetileg meghatározott hozzájárulásaival, az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátást támogató, hosszú távú fejlesztési stratégiáikkal, valamint a Párizsi Megállapodás céljaival, valamint hogy a mérséklési előnyöknek a 6. cikk szerinti résztvevők közötti megosztása révén megőrizték a nagyobb ambíciósintet célzó mozgásteret; RÁMUTAT a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet globális piaci alapú intézkedése, a CORSIA határozott végrehajtásának eredményeire. HANGSÚLYOZZA, hogy a fejlődő országok kapacitásépítést kell végezni az UNFCCC keretében folytatott piaci alapú tevékenységek határozott [...] végrehajtása érdekében;

34. VÁRAKOZÁSSAL TEKINT a klímafinanszírozással kapcsolatos új kollektív számszerűsített célra vonatkozó tanácskozások folytatása elé, melyeket – a fejlődő országok szükségleteinek és prioritásainak kellő figyelembevételével mellett – az érdemi mérséklési és alkalmazkodási intézkedések, továbbá az átlátható végrehajtás összefüggésében, valamint azzal összefüggésben kell lefolytatni, hogy minden tőkemozgást hozzá kell igazítani az alacsony ÜHG-kibocsátások és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens fejlődés felé vezető pályához. HANGSÚLYOZZA, hogy az új kollektív számszerűsített célnak támogatnia kell az 1,5 °C-kal melegebb világra való átmenet finanszírozására szolgáló keret kialakítását;
35. VÁRAKOZÁSSAL TEKINT továbbá az elé, hogy a COP 27 konferencián, a Párizsi Megállapodás részes feleinek találkozájaként szolgáló Felek Konferenciája keretében egy külön erre vonatkozó napirendi pont keretében megvitassuk a 2. cikk (1) bekezdése c) pontjának átfogó támogató szerepét, e célnak a Felek és valamennyi érdekelt fél általi értelmezését, valamint azt, hogy e cél miként érhető el;
36. ELKÖTELEZETT amellett, hogy valamennyi Féllel együttműködjön az alábbiak érdekében:
- az UNFCCC jövőjéről szóló vita előmozdítása,
 - a koroniviai mezőgazdasági együttműködésre (KJWA) vonatkozó menetrend szerinti jelentések, műhelytalálkozók és kiegészítő testületi következtetések megállapításai alapján annak megvitatása, hogy a mezőgazdasági ágazatban miként lehet fenntartható módon végrehajtani az éghajlat-politikai intézkedéseket úgy, hogy közben a fenntartható élelmiszerrendszer révén gondoskodjunk az élelmiszerbiztonságról,
 - az éghajlat-politikai szerepvállalásra irányuló fellépésről szóló glasgow-i munkaprogram (ACE) ambiciózus végrehajtásának lehetővé tétele, többek között az ACE-re vonatkozó átfogó cselekvési terv kidolgozásához való hozzájárulásuk révén, a jövőbeli munka strukturálásával,
 - a nemi dimenzió kezelése a klímapolitikákban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében, valamint a nemek közötti egyenlőség elérését célzó átfogó intézkedések támogatása, többek között a nemek közötti egyenlőségről szóló megerősített limai munkaprogram és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2. cselekvési terve végrehajtásának folytatása, valamint félidős felülvizsgálatának befejezése révén;

37. KIEMELI a Felektől eltérő érdekelt felek fellépésének és az UNFCCC-folyamatba való bevonásuknak a fontosságát, valamint további erőfeszítésekre SÜRGETI őket – többek között olyan átlátható kötelezettségvállalások révén, amelyek elszámoltathatók, és amelyeket hiteles cselekvési tervekkel támasztanak alá – a Párizsi Megállapodás tényleges végrehajtása és a globális értékelés előkészítése terén, egyebek mellett a globális éghajlatvédelmi menetrend keretében;

EGYÉB NEMZETKÖZI SZERVEZETEK ÉS FOLYAMATOK

38. HANGSÚLYOZZA, hogy az éghajlatváltozással összefüggő és a biológiai sokféleséget érintő válságok, az elsivatagosodás, a szennyezés, valamint a talaj, a víz és az óceánok állapotának romlása szorosan összefonódik egymással és erősíti egymást, továbbá NYOMATÉKOSÍTJA, hogy ezeket a problémákat csak egy olyan összehangolt megközelítés keretében lehet sikeresen kezelni, amely erőteljes társadalmi és környezetvédelmi biztosítékokat tartalmazó, kölcsönösen előnyös stratégiákat foglal magában, ideértve az ENSZ Környezetvédelmi Közgyűlésének 5. ülészakán meghatározott természetalapú megoldásokat is. ÜDVÖZLI, hogy a glasgow-i éghajlati paktum hangsúlyt fektet az egészséges ökoszisztémákra az eredményes éghajlat-politikai fellépés szempontjából, és arra ÖSZTÖNZI a Feleket, hogy nemzetileg meghatározott hozzájárulásaikba és az alacsony üvegházhatásúgáz-kibocsátást támogató, hosszú távú fejlesztési stratégiáikba építsenek be természetalapú megoldásokat. HANGSÚLYOZZA, hogy a természetalapú megoldások végrehajtása során tiszteletben kell tartani és védeni kell az őslakos népek és a helyi közösségek jogait, amelyeket a vonatkozó nemzeti jogi és nemzetközi eszközök, például az UNDRIP és az emberi jogok nemzetközi joga tükröz. ÜDVÖZLI továbbá a FAO 2021–2030-as időszakra vonatkozó új éghajlatváltozási stratégiáját. Szorosabb együttműködést és szinergiákat SZORGALMAZ a riói egyezmények és más multilaterális környezetvédelmi megállapodások, valamint más vonatkozó ENSZ-kezdeményezések és nemzetközi folyamatok között. ÜDVÖZLI a „Stockholm+50” elnevezésű konferencián folytatott megbeszéléseket, amelyek rávilágítottak a cselekvés sürgősségére és a fiatalok bevonásának fontosságára, valamint SÜRGETI a Feleket és az érintett érdekelt feleket, hogy a végrehajtás felgyorsítása érdekében tegyenek követő lépéseket a tíz cselekvési ajánlás alapján;

39. TOVÁBBRA IS SZILÁRDAN ELKÖTELEZETT az UNFCCC és a biológiai sokféleségről szóló egyezmény közötti szinergiák erősítése mellett, ideértve ezek összehangolását a Biológiai Sokféleség Egyezmény Feleinek Konferenciája 2022. decemberi ülészakán (COP 15) elfogadandó, a 2020 utáni időszakra vonatkozó, ambiciózus globális biológiai sokféleségi kerettel, valamint az ökoszisztéma-helyreállítás ENSZ-évtizedével, továbbá amellett, hogy még inkább előmozdítsa azokat az intézkedéseket, amelyek egymást kölcsönösen erősítő járulékos előnyökkel járnak az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, illetve a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítása szempontjából. EZENKÍVÜL TOVÁBBRA IS ELKÖTELEZETT amellett, hogy megerősítse az UNFCCC, az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény (UNCCD), az ENSZ Erdészeti Fóruma, a sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret, az addisz-abebai cselekvési program, valamint a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend és a fenntartható fejlődési célok eredményei közötti szinergiákat;
40. TOVÁBBRA IS ELKÖTELEZETT amellett, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy a fenntartható óceán- és vízgazdálkodás, valamint a vízhez kapcsolódó egészséges ökoszisztémák alapvető szerepet töltenek be az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia szempontjából, továbbá hogy hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a munkát a 2021–2030-as időszakra vonatkozó, a fenntartható fejlődést szolgáló óceántudományi ENSZ-évtizeddel és a 2018–2028-as időszakra vonatkozó vízügyi cselekvési ENSZ-évtizeddel összhangban végezzék. ÜDVÖZLI TOVÁBBÁ a 2022. június–júliusban Lisszabonban tartott, az óceánokkal foglalkozó második ENSZ-konferencián elfogadott, „A mi óceánunk, a mi jövőnk, a mi felelősségünk” című, valamint a 2022. februári „One Ocean” csúcstalálkozón elfogadott, „Az óceánok érdekében tett bresti kötelezettségvállalások” című nyilatkozatot;
41. HANGSÚLYOZZA az éghajlatváltozás és az emberi jogok közötti kölcsönös kapcsolatot. Ezzel összefüggésben ÜDVÖZLI az emberi jogokkal és az éghajlatváltozással foglalkozó különleges előadó megbízatásának elfogadását;

42. FELSZÓLÍTJA a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) és a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) valamennyi tagállamát annak biztosítására, hogy a nemzetközi légi és tengeri közlekedés méltányos és ambiciózus módon járuljon hozzá a Párizsi Megállapodás céljainak eléréséhez, mindezt olyan módon, amely biztosítja a környezeti integritást, nem akadályozza az államokat abban, hogy ambiciózusabb intézkedéseket hozzanak, továbbá amellyel el kell kerülni az ugyanazon kibocsátások kétszeres elszámolását, a terhek – köztük a költségek – ebből fakadó bármiféle jelentős megkettőződését, valamint a verseny torzulását az útvonalak vagy a kereskedés tekintetében, és emellett FELSZÓLÍTJA az ICAO-t és az IMO-t, hogy továbbra is számoljanak be az UNFCCC keretében az éghajlatváltozással kapcsolatban végzett tevékenységeikről. EMLÉKEZTET arra, hogy a III. munkacsoport a hatodik értékelő jelentésben foglalt megállapításaiban a nemzetközi légi közlekedést és hajózást olyan ágazatokként jelöli meg, ahol a kibocsátások csökkentése érdekében további intézkedésekre van szükség. ARRA ÖSZTÖNZI elsősorban az IMO-t, hogy haladjon előbbre a közép- és hosszú távú intézkedések végrehajtásában, valamint vizsgálja felül az IMO kezdeti ÜHG-stratégiáját azzal a céllal, hogy a nemzetközi hajózásból származó ÜHG-kibocsátást legkésőbb 2050-re, a Párizsi Megállapodás céljaival összhangban álló pályát követve fokozatosan megszüntesse, valamint ÜDVÖZLI, hogy az ICAO 41. közgyűlésén megállapodás született a nemzetközi légi közlekedésből származó kibocsátások csökkentésére irányuló ambiciózus hosszú távú célról.